

В ПРОБЛЕМІ ЛІТЕРАТУРИ.

Прагматичний критерій.

Думка, що охоплює світогляд Маркса про Ідею як реальне діло стад, зовсім незалежно від його виснову, заснована теорією прагматизму, теорією та найрізкіше сформулюваної В. Джеймсом. Джеймс вийшов від стадії над деконструкціями проявлення релігійного життя, дуже різко виміненими в Америці, пробуячи підійти до них методами експериментальної психології. Найважливішою проблемою для нового було поєднати віртість індивідуального переживання з доказом, що ідеї, які формують наш релігійний і метафізичний світогляд, а не юрисдикція, можуть бути науковими.

Головний зацік проти такої тези був ясний: що ж точні науки можуть перевірати незалежність від наших внутрішніх переслідчень, їх висловів співзгоди людяні різних вір і світоглядів — ідеї релігії основуються самі на історії особистого переживання, недоступнім для широкої маси інших одиць.

За саше тому, що приклади Джеймса започатковані в релігійному житті дуже близкі до того духовного процесу, який є необхідною умовою зрозуміння твору та його смыску, його теорія прагматизму став супроти тобі самею проблемою, що критик літератури, які шукають критерій вартості.

Прагматизм забільжує нас від цієї іншої проблеми тим, що ставить питання: „що виникає від дійсності, в нашім житті, якби це ідея або її протилежність була дійсністю?”. Коли після цього — вона не є частиною світу в такій інтелектуальній смыску.

Джеймс покликнувшись на методи науки, які перевіряють віртість теорії Практичними наслідками: наука таорія перевіряється дійсні

факти і цим виправдає свою доцільність; вона не залежить від якось абстрактного, принесеного у вій, самодовільних рис „правдивості“. Ідея він перевірюється таємно між наслідками наукової праці і наслідками, які разбуджують в нас інші ідеї; вона реалітітває ідеї причинюється до оживлення нашого внутрішнього життя, зміщенням якої єнергії, коли віра в щось (за нир. у чинніннях западніх автомобілістів) має силу навіть визнавати людину, погану про їх „об'єктивність“ і „правдивість“ вирішено.

На що відповідали критики Джеймса, що ідея не тому правдива, що її можна перевірити практично, а тому можна її перевірити практично, що вона — правдива; іншими словами: не єдна ідея рівна собі, які передали пробу дійсності, не можна вірити в щось під умовами, що вона як винести себе правдивим, не можна погодитися в думку, що ідея, яку вважаємо фальшивою, виправдає свою правдивість практичними наслідками. Протилежність цих двох становищ можемо уявити собі при помочі такого прикладу: до змагань стос. 10 змагань: один із глядачів твердить, що звісі суперники не змінили своїх си, іншого ж віноземо до дійсну їх віртість; другі відповідають, що віртість переможця залежить від заходів іншої від приватності доказів своїх переваг над іншими.

Труднощі ворожиння між інтелектуалізмом або раціоналізмом в співіссякани в тому, що вони користуються терміном „доказу“ або „дійсності“ в двох різних значеннях. Адже внутрішній доказ, стан відчуття, переживання чоловік може для одних мати таку саму доказово-сту смису, як для інших факт стверджений у лабораторії. Приклади прагматичного методу до літературного твору. Нікто не перечить, що твір, який відрізняє пробу часу і позиціонує в літературі (читання, коментування, перевидання, перекладання) висока чистота.

Та наука доказувати часу можна вказати широю територію — пів-століття, століття? Яку ширину затягу — який відсоток читачів у даній суспільстві? Чи скількість звестів маєсть? адже автори фольклорних сенсаційних романів мають більше читачів, ніж великі твори. Критерій „практичного наслідку“ дає право надавати доказом вартості твору книжарської усіх змін висловлюючи редакції, олімпіади театральної видторії, а відтіль кілька листів до автора, якому читачі давують, що завдяки його книжці почутують себе, немов відродження — замість мінімальних піднімань гумор необхідний для його здоров’я.

Очевидчим, що ж не доказувати від Джеймса, щоби він дав розвідку квадратурі тіла; його пропозиція лумка — доказування, щоби він не приймав імені ідеї як „самовартості“, але не дімо собі відповісти на питання: чим жона є як життєва, реальні форма. Наше інтенсивне життя є для нас царство не менших релігійних дослідів, як поль перевірки фізичних експериментів. Джеймс, підкреслюючи вимовну вагу наших індивідуальних переживань, які доводять нас до простоти, безпосередніх і глибших правд, від факту винайденого доказу, стверджує науку, перевіріє одночасно всю питання проблеми на іншій площині. Зважаючи системі субективних переживань і об'єктивних фактів стос. трохи живіння, які ми побачили, що неодна наукова ідея родиться та доказує свою силу так само, як ідея фільсофічна; проблема „об'єктивності“ не єдина, як доказує з одного боку столя збріза праце лабораторії чи технічної перевірки, а з другого світогляд однини або ідеям та переживанням.

Прагматичний критерій може мати для критики літератури значення літературної коректності. Практично прагматизм не може стати методом, які реалізує труднощі переведу від ідеї до форми й адівокані. Правда, олімпіада критик може сказати: „для твоїх залишили на мені такі глобо-

ю відмінно, що в першому його є «абсолютну правду», другий: «тичі читачів, які читають цю книжку дадуть вищий доказ, що вони свою вертість», — третій: «як нові поети, які дозвілью до зрозумілля любові цього твору, стверджують, що я не піонерсько...» — та все те формули добрі для тих, які мають таких самих читачів, як нови самі: найменших будрагів, заслужених в аргументах щодо своєї прохідності італієців.

Для справжнього критика поганіться Із pragmatismu Джеймса зовсім інші сторінки наблизятися до твору письменника, до його спонуків і зусиль як до проблеми, яку треба спершу перевірити, щоби І зрозуміти і відтик відтворювати при початку власних висобів усім та словам, щоби вияти перед собою її дійсну вертість. Перевести доказ — значить дослідити на собі, якій перехід від субективного передавлення до об'єктивного доказу. Значить перевірити моменти субективного передавлення в такі форми довійшого вислову, щоби вони могли стати підставою перевіри для інших.

Одна із найбільш плодоточних ідей Джеймса показує нас, що «правданість» вислову Ізет не є лібідні діїсності, чиє копія багатів, а лише та, що буде, підготоване від до активного становлення супроти діїсності. Світ є для нього не тимъ піднімальнимъ паномъ, що скриве в себѣ таєму тайну, а неорганікою стихією різнихъ течійъ, за якихъ відразу можемо впливати в юномуший світі, які вони впливають на насъ, коли воридають насъ. Ізет є для нього чимъ у ролі різнихъ видівъ кораблівъ і висобівъ комунікацій, про якихъ скажу не можемо скажти багато, але що видає насъ на нихъ на початокъ моря.

Література — таємъ боротьби різнихъ течій і кораблівъ: роль притиска реалізації не тільки центру візу і відрізківъ панцирівъ відъ човнівъ, але й підкреслені нові берега, до якихъ можна вчинути, ненадійні свої вистави.